

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
กองบัญชาการกองทัพไทย

เอกสารวิเคราะห์เชิงนโยบาย (Policy Brief)

แนวทางการดำเนินนโยบาย ความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา

โดย นางสาวรียา หยิกประเสริฐ และนางสาวจณัญญา ภิญญาวัฒน์
นักวิจัยประจำศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

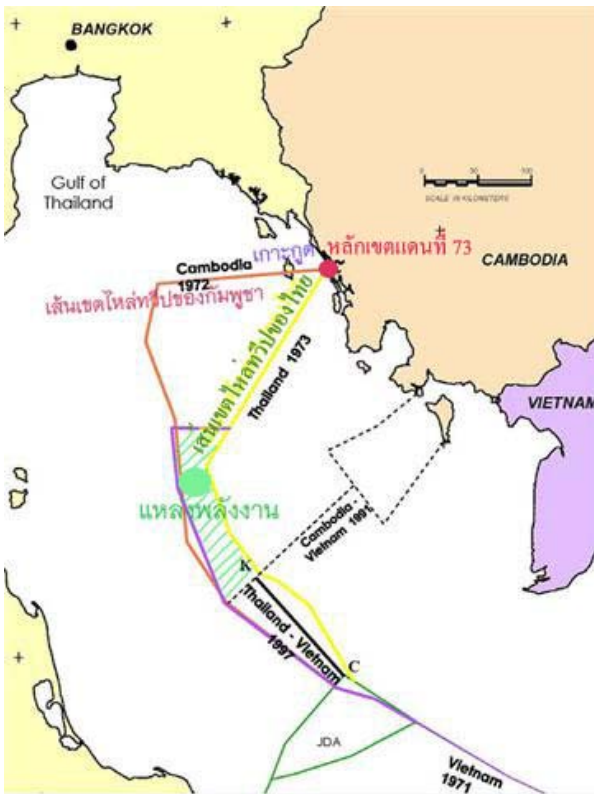
บทนำ

ข้อพิพาทระหว่างไทย-กัมพูชา ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นส่วนของปราสาทพระวิหาร ซึ่งไทยและกัมพูชาต่างเคยพยายามอ้างสิทธิเหนือปราสาทดังกล่าว แต่ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice) ได้ตัดสินไว้ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ให้ปราสาทพระวิหารตั้งอยู่ในอาณาเขตภายใต้อธิปไตยของกัมพูชา ส่งผลให้ไทยจำเป็นต้องคืนปราสาทพระวิหารให้แก่กัมพูชา อย่างไรก็ตาม คำตัดสินดังกล่าวของศาล เป็นเพียงคำตัดสินเฉพาะประเด็นเรื่องกรรมสิทธิ์ในตัวปราสาทพระวิหาร

เท่านั้น มิได้เป็นการชี้ขาดเกี่ยวกับแนวเส้นเขตแดนในพื้นที่ดังกล่าว หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงอธิปไตยเหนือดินแดนของประเทศแต่อย่างใด นำมาซึ่งปัญหาเส้นเขตแดนทางบกระหว่างไทย-กัมพูชาในปัจจุบัน

โดยเฉพาะปัญหาพื้นที่ทับซ้อน ๔.๖ ตร.กม. ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศเป็นอย่างมาก เกิดจากการที่ไทยและกัมพูชาต่างประกาศเขตไหล่ทวีปต่างกัน ทำให้เกิดพื้นที่เหลื่อมทับทางทะเลประมาณ ๓๔,๐๔๓ ตร.กม. จนเกิดปัญหาข้อพิพาทระหว่างกันที่สำคัญ อาทิ ปัญหาการอ้างเขตไหล่ทวีปทับซ้อนระหว่างไทย-กัมพูชา และปัญหาอำนาจอธิปไตยเหนือเกาะกูด เป็นต้น

แม้ที่ผ่านมาไทยและกัมพูชาได้พยายามแก้ไขข้อพิพาทร่วมกันผ่านกลไกต่างๆ ที่มีอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของการเจรจาระดับทวิภาคี แต่ด้วยระดับความไว้นี้เชื่อใจที่กัมพูชามีต่อไทยประกอบกับสถานการณ์ภายในและภายนอกของทั้งสองประเทศ ไม่ว่าจะในส่วนของไทยที่จะเห็นได้ถึงสถานการณ์ของบ้านเมืองที่เต็มไปด้วยความแตกแยกและมีการนำประเด็นเกี่ยวกับกัมพูชามาเป็นหมากในการเดินเกมทางการเมือง ในขณะที่ฝ่ายกัมพูชาโดยรัฐบาลกัมพูชาได้มีการดำเนินการต่างๆ

เขตแดนทางทะเลก็ถือเป็นอีกเรื่องที่กระทบต่อ อาทิ การแต่งตั้ง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นที่ปรึกษา

ด้านเศรษฐกิจ และที่ปรึกษาส่วนตัวของ นายกรัฐมนตรี ชุน เคน การปฏิเสศการส่งตัว พ.ต.ท.ทักษิณฯ ในฐานะผู้ร้าย

ข้ามแดนตามคำร้องขอของฝ่ายไทย รวมทั้งกรณีการจับกุมตัวนายศิวลักษณ์ ชูติพงษ์ วิศวกรไทยฐานคิดวางแผนโจมตีจากรกรมข้อมูลตารางการบินของ พ.ต.ท.ทักษิณฯ การกระทำที่กล่าวมาข้างต้นล้วนส่งผลกระทบต่อผู้นำซึ่งอุปสรรคต่อการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างไทย-กัมพูชา ทั้งสิ้น สมควรที่จะมีการศึกษาปัญหาดังกล่าว และพิจารณาประกอบกับนโยบายต่างๆ ที่มีอยู่ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินนโยบายความสัมพันธ์ของไทยต่อกัมพูชาในฐานะที่เป็นประเทศเพื่อนบ้านของไทยต่อไป

นโยบายความสัมพันธ์ของไทยต่อกัมพูชา

จากการศึกษานโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔ และนโยบายความมั่นคงแห่งชาติของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้าน พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔ ของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ประกอบกับนโยบายของรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ สามารถสรุปประเด็นนโยบายความสัมพันธ์ของไทยต่อกัมพูชาได้ ๙ ประเด็น โดยจะขอจัดทำเป็นตาราง

ตารางแสดงการเปรียบเทียบนโยบายความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา

ประเด็นนโยบาย	นโยบาย ของรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	นโยบายความ มั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐- ๒๕๕๔	นโยบายความมั่นคง แห่งชาติของไทย ต่อประเทศเพื่อนบ้าน ในภาพรวม พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔	นโยบายความมั่นคง แห่งชาติของไทยต่อ ราชอาณาจักรกัมพูชา พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔
๑. ป้องกันและแก้ไขปัญหาความ ไม่ไว้วางใจระหว่างกัน	✓	✓	✓	✓
๑.๑ เร่งแก้ไขปัญหากับกัมพูชาโดย สันติวิธีบนพื้นฐานของสนธิสัญญา และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	✓			
๑.๒ ระมัดระวังผลจากการเสนอข่าวที่ คลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริงของ สื่อมวลชนทั้งสองฝ่าย				✓
๑.๓ เร่งแก้ไขให้เกิดความเข้าใจที่ ถูกต้องเพื่อลดการสร้างเงื่อนไขที่อาจ ถูกนำไปขยายผลให้เกิดความขัดแย้ง				✓
๑.๔ กำหนดประเด็นความมั่นคงและ จัดลำดับความสำคัญของปัญหาความ มั่นคงที่สอดคล้องกับกัมพูชา เพื่อนำไปสู่ การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพร่วมกัน ทั้งใน ระดับทวิภาคีและพหุภาคี โดยการพัฒนา กลไกในระดับท้องถิ่น และกลไก ระดับชาติให้สามารถดำเนินงานอย่างมี เอกภาพ และมีประสิทธิภาพในการแก้ไข ปัญหาร่วมกัน		✓		
๒. พัฒนาความสัมพันธ์กับกัมพูชา ในทุกมิติและทุกระดับ เพื่อส่งเสริม ความเข้าใจอันดี และการเคารพ ซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดเสถียรภาพ ความมั่นคง และความเจริญรุ่งเรือง	✓		✓	✓

ร่วมกันของภูมิภาค				
ประเด็นนโยบาย	นโยบาย ของรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	นโยบายความ มั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐- ๒๕๕๔	นโยบายความมั่นคง แห่งชาติของไทย ต่อประเทศเพื่อนบ้าน ในภาพรวม พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔	นโยบายความมั่นคง แห่งชาติของไทยต่อ ราชอาณาจักรกัมพูชา พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔
๓. ส่งเสริมให้กัมพูชามีศักยภาพใน การพัฒนาประเทศ โดยให้ ความสำคัญกับการพัฒนา คุณภาพชีวิต การสาธารณสุข การศึกษา และการฝึกอาชีพแก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ตามบริเวณ ชายแดนทั้ง ๒ ฝ่าย รวมทั้งให้ องค์กรระหว่างประเทศ องค์กร พัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้องได้เข้าไป ดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือ กัมพูชา		✓	✓	
๔. ส่งเสริมให้ชาวไทย และ ชาวกัมพูชามีทัศนคติที่ดีต่อกัน มีการสร้างความเข้าใจในสังคมและ วัฒนธรรมของทั้งสองประเทศ		✓	✓	✓
๔.๑ เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์ของ ภูมิภาค ซึ่งมีจุดเชื่อมโยงใกล้ชิดในมิติ ทางวัฒนธรรมและการอยู่ร่วมกันมา อย่างยาวนาน		✓	✓	
๔.๒ สนับสนุน และส่งเสริมให้ สถาบันการศึกษาหรือสถาบันด้านการ วิจัย จัดโครงการศึกษาเรียนรู้ในเรื่อง ท้องถิ่นที่มีมิติเชื่อมโยงกับกัมพูชา		✓		
๔.๓ ควรดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยน เรียนรู้ทางวัฒนธรรมกับกัมพูชา เพื่อ นำไปสู่ความสัมพันธ์และความไว้วางใจ ระหว่างประชาชนต่อประชาชน		✓	✓	

ประเด็นนโยบาย	นโยบาย ของรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	นโยบายความ มั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐- ๒๕๕๔	นโยบายความมั่นคง แห่งชาติของไทย ต่อประเทศเพื่อนบ้าน ในภาพรวม พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔	นโยบายความมั่นคง แห่งชาติของไทยต่อ ราชอาณาจักรกัมพูชา พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔
๕. ดำเนินการแก้ไขปัญหาเขตแดน ร่วมกัน	✓	✓	✓	✓
๕.๑ ให้ความสำคัญกับการสำรวจ และการปักหลักเขตแดนกับกัมพูชา อย่างถูกต้องตามข้อตกลงและ สนธิสัญญา	✓			
๕.๒ เร่งรัดการสำรวจและจัดทำ หลักเขตแดนทางบกและทางทะเล โดยอาศัยกลไกที่มีอยู่ร่วมกัน อย่างต่อเนื่อง				✓
๕.๓ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของประชาชนในท้องถิ่นต่อการแก้ไข ปัญหา		✓		
๕.๔ ป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเขตแดน นำไปสู่ปัญหาความขัดแย้ง				✓
๖. เสริมสร้างความสัมพันธ์ผู้นำ ระดับสูงของทั้งสองประเทศ เพื่อเป็นช่องทางในการแก้ไขปัญหา ความมั่นคงร่วมกัน				✓
๗. สนับสนุนการใช้กลไก ความร่วมมือด้านความมั่นคง ในทุกระดับ เพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคง ในพื้นที่ชายแดน	✓	✓	✓	✓

ประเด็นนโยบาย	นโยบาย ของรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	นโยบายความ มั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐- ๒๕๕๔	นโยบายความมั่นคง แห่งชาติของไทย ต่อประเทศเพื่อนบ้าน ในภาพรวม พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔	นโยบายความมั่นคง แห่งชาติของไทยต่อ ราชอาณาจักรกัมพูชา พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔
๗.๑ ปรับปรุงระบบการเข้าเมือง การจัด ระเบียบชายแดน และการจัดระเบียบ แรงงานต่างด้าว รวมทั้งการแก้ไข ปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล ที่ชัดเจน บนความสมดุลระหว่างการ ดูแลสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลกับการ รักษาความมั่นคงของชาติ	✓			
๗.๒ เสริมสร้างความร่วมมือกับกัมพูชา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเฝ้าตรวจ สกัดกั้น และปราบปรามการลักลอบ เข้าเมือง การขนถ่ายยาเสพติด การ โจรกรรมข้ามแดน และขบวนการผิด กฎหมายกลุ่มต่างๆ โดยเน้นการใช้กลไก ความร่วมมือระดับท้องถิ่นของไทยและ กัมพูชาในการประสานการดำเนินการ	✓	✓		
๘. ติดตามพัฒนาการของ สถานการณ์ความเคลื่อนไหวสำคัญ ทั้งที่เป็นปัจจัยภายในและปัจจัย ภายนอก ที่อาจส่งผลกระทบต่อความ มั่นคงตามแนวชายแดนของไทยกับ กัมพูชา หรือเป็นมูลเหตุให้เกิด ความกระทบกระทั่งระหว่างไทยกับ กัมพูชา โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับ ผลประโยชน์ทับซ้อน		✓		
๙. รักษาความสมดุลระหว่าง ผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจการค้า ชายแดนกับผลประโยชน์ด้านความ มั่นคง		✓		

--	--	--	--	--

จากตารางเปรียบเทียบข้างต้น แสดงให้เห็นว่านโยบายของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนโยบายความมั่นคงและนโยบายต่างประเทศ มีความคล้ายคลึงกัน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันในการเสริมสร้างสถานะแวดล้อมที่สงบสันติในการอยู่ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน แสดงถึงการให้ความสำคัญกับการติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อพยายามรักษาความปรองดองและหาทางแก้ไขปัญหาพรมแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน อย่างไรก็ตาม แม้ว่านโยบายในแต่ละนโยบายจะมีความคล้ายคลึงกัน แต่ก็มีรายละเอียดและการให้ความสำคัญที่แตกต่างกันบ้าง ประกอบกับในทางปฏิบัติมีองค์ประกอบหลายประการ อาทิ นโยบายและอุดมการณ์ของผู้นำประเทศ หรือการยึดถือผลประโยชน์แห่งชาติ เกียรติภูมิและศักดิ์ศรีของชาติ ที่ทำให้การดำเนินนโยบายอาจไม่ตรงกับนโยบายหรือยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้ ส่งผลให้การดำเนินนโยบายขาดความเป็นเอกภาพ และขาดการบูรณาการในการแก้ไขปัญหา ทำให้การกระชับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านดำเนินไปได้โดยไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชาที่มีความขัดแย้งอยู่แล้วในประวัติศาสตร์และทวีความขัดแย้งมากขึ้นในปัจจุบัน การดำเนินนโยบายความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชาในลักษณะต่างคนต่างทำ หรือ ต่างคนต่างเข้าใจนั้น จะไม่สามารถฟื้นฟูความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชาให้กลับมาแน่นแฟ้นได้เลย ยิ่งไปกว่านั้นอาจทำให้สถานการณ์ที่ไม่สู้ดีอยู่แล้วกลับทวีความยุ่งยากมาก

ยิ่งขึ้น ซึ่งจากการศึกษานโยบายความสัมพันธ์ ไทย-กัมพูชา และการดำเนินการต่างๆ ที่ผ่านมาของไทย สามารถแบ่งการพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

๑. ปัญหาความไม่ไว้วางใจระหว่างไทยและกัมพูชานั้น เป็นปัญหาที่ฝังรากลึกมาตั้งแต่ในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน แต่กระนั้นก็ตาม การป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ ยังมีได้ดำเนินการเป็นรูปธรรมมากนัก ความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชาเป็นความสัมพันธ์ที่คล้ายคลึงกับพิน ที่มีการกระทบกระทั่งกันบ้าง แต่ดังที่เห็นได้ในปัจจุบัน ความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชาจะค่อนข้างไปในทางที่ขัดแย้งกันมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวนี้ ยังคงมีปัญหาอยู่ ซึ่งปัญหาหลักที่สำคัญที่สุดน่าจะมาจากการที่ไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองบ่อยครั้ง จึงทำให้การดำเนินนโยบายไม่มีความต่อเนื่อง อีกทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหามาผ่านมา ยังมีลักษณะต่างฝ่ายต่างคิด ต่างฝ่ายต่างทำ ไม่มีการบูรณาการความคิด ทำให้การดำเนินนโยบายไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร รัฐบาลไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันให้มากกว่านี้ เพื่อการป้องกันและแก้ไขที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

การเร่งแก้ไขความเข้าใจที่ถูกต้องก็เป็นแนวทางสำคัญอีกแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาความไม่ไว้วางใจระหว่างกัน ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็ว ฉับไวนี้ การรับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ดังจะเห็นได้จากปัญหาในปัจจุบัน การรับรู้ข้อมูล

ข่าวสารที่ผิดพลาดและคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงนั้น ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา ทั้งในระดับผู้นำและระดับประชาชน แต่กระนั้นก็ตาม ในปัจจุบันปัญหาดังกล่าวนี้ยังไม่ได้ถูกจัดการแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงการต่างประเทศ กองทัพไทย นักวิชาการ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ยังมิได้มีการรวบรวมข้อเท็จจริงอย่างจริงจัง การนำเสนอข้อเท็จจริงในแต่ละครั้งเป็นการนำเสนอในแต่ละแง่มุม ตามแต่หน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานนั้นๆ แต่ไม่เคยรวมข้อมูลเป็นหนึ่ง ไม่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน และที่สำคัญที่สุดต่างฝ่ายต่างก็นำเสนอข้อมูลตามความเข้าใจของตน ทำให้ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับเกิดความสับสน จนในที่สุดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจึงเกิดการผิดพลาด ส่งผลกระทบต่อความเข้าใจในความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา จนเป็นเหตุให้เกิดความหวาดระแวงในความสัมพันธ์ระหว่างกัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรร่วมมือกันในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารให้เป็นองค์ความรู้เดียวกัน เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนทั้งสองประเทศ นอกจากนี้ หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้สาธารณชนรับทราบ โดยเฉพาะในระดับผู้บริหารประเทศ เพื่อสามารถกำหนดนโยบายต่อประเด็นปัญหาได้ถูกต้อง และดำเนินนโยบายบนพื้นฐานความเข้าใจ อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืนต่อไป

๒. การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างไทยและกัมพูชาที่ผ่านมา เป็นการพัฒนาโดยมีกรอบความร่วมมือแบบทวิภาคี และกรอบความร่วมมือต่างๆ เป็นพลังขับเคลื่อนความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน อาทิ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-

เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Great Mekong Sub-region: GMS) กรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต มติที่ประชุมคณะรัฐมนตรีร่วมไทย-กัมพูชา (ระหว่างวันที่ ๓๑ พฤษภาคม - ๑ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๔๖) ที่เมืองเสียมราฐและจังหวัดอุบลราชธานี (ซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์ของการฟื้นคืนความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชาให้กลับคืนสู่สภาวะปกติอย่างสมบูรณ์แบบภายหลังการเกิดเหตุการณ์ไม่สงบในกรุงเทพมหานครเมื่อวันที่ ๒๙ ม.ค.๔๖) และมติที่ประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีไทย-กัมพูชา ครั้งที่ ๕ ที่กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ ยังมีกลไกความร่วมมือทั้งในระดับรัฐบาลและระดับท้องถิ่น ซึ่งมีส่วนช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้นดังต่อไปนี้

ด้านการเมืองและความมั่นคง ไทยและกัมพูชาได้มีการจัดทำบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือในการจ้างแรงงานไทย-กัมพูชา และบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือในการจัดการค้าเด็กและหญิง และการช่วยเหลือเหยื่อจากการค้ามนุษย์ เมื่อวันที่ ๓๑ พ.ค.๔๖ เพื่อจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามแดนโดยผิดกฎหมายชาวกัมพูชาในไทย รวมทั้งป้องกันและปราบปรามขบวนการค้ามนุษย์

ด้านเศรษฐกิจ ไทยและกัมพูชามีการลงทุนความตกลงว่าด้วยการค้า ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการ เมื่อวันที่ ๒๐ มิ.ย.๓๙ และกรอบความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจ เมื่อวันที่ ๑๘ มิ.ย.๔๔ โดยทั้งสองฝ่ายได้มีการพัฒนาความร่วมมือด้านการค้าอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ไทยกับกัมพูชายังขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับอนุภูมิภาค โดยเฉพาะกรอบความร่วมมือ ACMECS อาทิ การจัดทำ Contract Farming การส่งเสริมการค้าขายสินค้าแบบหักบัญชี (Account Trade) การจัดตั้ง One Stop Service เพื่ออำนวยความสะดวกด้านพิธีศุลกากร การฝึกอบรมและพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร โครงการจัดทำแปลงเกษตรสาธิตในพื้นที่จังหวัดชายแดนของกัมพูชา เป็นต้น

ด้านสังคมและวัฒนธรรม ไทยและกัมพูชาได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมไทย-กัมพูชา เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านวัฒนธรรม และใช้เป็นกลไกในการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศ นอกจากนี้ ยังได้จัดตั้งคณะอนุกรรมการด้านวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยว เพื่อผลักดันความร่วมมือในแต่ละสาขาด้วย

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชาที่มีพัฒนาการและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ อันจะนำไปซึ่งความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองร่วมกันของภูมิภาค ดังนั้น การพัฒนาความสัมพันธ์กับกัมพูชาจึงควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมฉลองครบรอบการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต

ไทย-กัมพูชา ซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์ของความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างสองประเทศ อย่างไรก็ตาม สืบเนื่องจากปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้นำของไทยและกัมพูชา ทำให้การจัดกิจกรรมฉลองครบรอบการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-กัมพูชาที่ผ่านมาได้ลดความสำคัญลง การจัดกิจกรรมเป็นไปอย่างเรียบง่าย ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว รัฐบาลไทยและรัฐบาลกัมพูชาควรใช้โอกาสจากการจัดกิจกรรมนี้เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชาให้กลับมาดีขึ้นอีกครั้ง ซึ่งเป็นที่น่าเสียดายมาก รัฐบาลไทยควรให้ความสนใจในรายละเอียดดังกล่าวนี้ให้มากขึ้น เพื่อสามารถนำมาใช้ให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดของชาติ

๓. นโยบายการส่งเสริมกัมพูชาให้มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศนั้น เป็นนโยบายที่มีเป้าประสงค์ชัดเจนเพื่อมุ่งสร้างสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีสันติภาพและความมั่นคง โดยไทยได้เล็งเห็นความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ตามบริเวณแนวชายแดนของทั้งสองประเทศ อันเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงและนำมาซึ่งผลประโยชน์ต่อประชาชนของทั้งไทยและกัมพูชา ซึ่งที่ผ่านมาไทยได้มีการส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่างๆ ที่สำคัญ อาทิ ด้านการศึกษา ได้แก่โครงการทุนพระราชทานของสมเด็จพระเทพฯ ที่ให้ทุนแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยกัมปงเซอร์เตียน จังหวัดกัมปงทม และโครงการความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กับวิทยาลัยในพนมเปญประเทศกัมพูชา เพื่อส่งเสริมความรู้แก่นักศึกษาชาวกัมพูชาในสาขาที่ขาดแคลน และนำความรู้ที่ได้จากการศึกษากลับไปพัฒนาประเทศต่อไป และด้านสาธารณสุข ได้แก่ โครงการควบคุมโรคมาลาเรียที่ไทยให้ความช่วยเหลือทั้งใน

ส่วนของยารักษาโรคและการสนับสนุนทางด้านวิชาการ เป็นต้น

ไทยยังได้ให้ความช่วยเหลือในส่วนของการสนับสนุนด้านงบประมาณให้แก่กัมพูชาเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศ โดยผ่านสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) กระทรวงต่างประเทศที่สนับสนุนงบประมาณในส่วนของการพัฒนาด้านการเกษตร การศึกษา และด้านสาธารณสุขเป็นหลัก รวมถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาชนบท และการท่องเที่ยว เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การให้ความช่วยเหลือของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะกัมพูชานั้น เป็นการดำเนินการแบบไร้ทิศทาง และไม่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทั้งไทยและกัมพูชา อันที่จริงนั้นการให้ความช่วยเหลือเปรียบเสมือนการลงทุนอย่างหนึ่ง เพียงแต่เป็นการช่วยเหลือและเอื้อเพื่อผลประโยชน์แก่กันและกัน แต่สำหรับไทยนั้น ความช่วยเหลือก็คือความช่วยเหลือ ผลประโยชน์ก็คือผลประโยชน์ ต่างฝ่ายต่างดำเนินการในด้านตัวเองอย่างแข็งขัน ส่งผลให้ภาพลบคือผลประโยชน์กลบภาพดีคือความช่วยเหลือที่ไปจนหมดสิ้น ยิ่งไปกว่านั้นในส่วนของความช่วยเหลือที่ให้ไปก็ไม่สามารถเอื้อประโยชน์ให้แก่ทั้งไทยและกัมพูชาได้อย่างเต็มที่ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-กัมพูชาที่ควรมีผลประโยชน์ร่วมกันนั้น ไม่ค่อยเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร อีกทั้งไทยยังไม่สามารถอ้างความช่วยเหลือเหล่านี้เพื่อเป็นเครื่องมือในการต่อรองกัมพูชาได้ ยกตัวอย่างเช่น การสร้างถนนสาย ๖๘ (ตรก จ.สุรินทร์) ซึ่งเป็นถนนสายดั้งเดิมที่ไทยตกลงว่าจะสร้างให้แก่กัมพูชา แต่ปรากฏว่ารัฐบาลไทยประกาศงดให้เงินกู้เพื่อตอบโต้กรณีที่น่าายก ฮุน เซน แต่งตั้งนายทักษิณ เป็น ที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจ

แต่ผลกลับตรงกันข้าม เมื่อนายก ฮุน เซนออกมาปฏิเสธไม่ขอรับเงินกู้จากไทยในการก่อสร้าง อีกทั้งยังได้เปิดการก่อสร้างไปแล้วเมื่อวันที่ ๕ ธ.ค.๕๒ และคาดว่าถนนสายดังกล่าวนี้จะสร้างแล้วเสร็จในปลายปี ๒๕๕๓

นอกจากนี้ การประกาศยกเลิกบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลกัมพูชา (MOU) ว่าด้วยพื้นที่ที่ไทยกับกัมพูชาอ้างสิทธิในไหล่ทวีปทับซ้อน พื้นที่กว่า ๒๖,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร ซึ่งลงนามเมื่อวันที่ ๑๘ มิ.ย.๔๔ และการทบทวนความร่วมมือต่างๆ ที่รัฐบาลไทยกำลังดำเนินการกับกัมพูชานั้น ได้สร้างความเข้าใจผิดแก่รัฐบาลกัมพูชาว่ารัฐบาลไทยให้ความช่วยเหลือเพื่ออ้างเป็นหนี้บุญคุณต่อรัฐบาลกัมพูชา ส่งผลให้รัฐบาลกัมพูชาตอบโต้โดยการไม่ยอมรับความช่วยเหลือใดๆ จากรัฐบาลไทยอีก ทำให้ความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชาทวีความเหินห่างมากยิ่งขึ้น

การกระทำดังกล่าวข้างต้นนี้ ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะความช่วยเหลือเพื่ออ้างเป็นหนี้บุญคุณ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความหวาดระแวงแก่ประเทศเพื่อนบ้านอื่น เช่น ลาว พม่า และเวียดนามได้ รัฐบาลไทยควรมีการชี้แจงถึงสถานการณ์ที่ขัดแย้งระหว่างไทยกับกัมพูชา เพื่อให้ประเทศเพื่อนบ้านอื่นรับรู้ถึงเจตนาที่แท้จริงของรัฐบาลไทยในการตอบโต้ตามสถานการณ์ที่ทวีความรุนแรงตามลำดับ ในขณะเดียวกัน รัฐบาลไทย โดยเฉพาะกระทรวงการต่างประเทศควรเร่งทำความเข้าใจและฟื้นฟูความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชาให้กลับคืนสู่สภาพปกติ พร้อมทั้งยืนยันเจตนารมณ์ของไทยในการอยู่ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะกัมพูชาอย่างสงบสุข และที่สำคัญรัฐบาลไทยควรเร่งทำความเข้าใจต่อประชาชนของทั้งไทยและกัมพูชา

ถึงความช่วยเหลือที่เน้นการพัฒนาาร่วมกัน โดยไม่มีเรื่องของหนี้บุญคุณเข้ามาเกี่ยวข้อง เสริมสร้างความรู้สึกในการเป็นเพื่อนบ้านที่เอื้อเพื่อผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน โดยไม่มีใครได้เปรียบหรือเสียเปรียบแต่ประการใด

๔. การส่งเสริมให้ชาวไทยและชาวกัมพูชามีทัศนคติที่ดีต่อกันนั้น กระทำได้โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมทั้งของไทย กัมพูชา และของภูมิภาค เนื่องจากไทยกับกัมพูชามีความคล้ายคลึงกันทางด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างมาก การใช้ความร่วมมือด้านวัฒนธรรมจึงเป็นสื่อกลางในการส่งเสริมความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างกันได้เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมไทย-กัมพูชาเพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านวัฒนธรรม อันเป็นความพยายามที่จะประสานรอยร้าวของความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชาภายหลังเหตุการณ์ความไม่สงบในกรุงพนมเปญเมื่อปี ๒๕๔๖ อันสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของความร่วมมือด้านวัฒนธรรมในการเชื่อมความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา

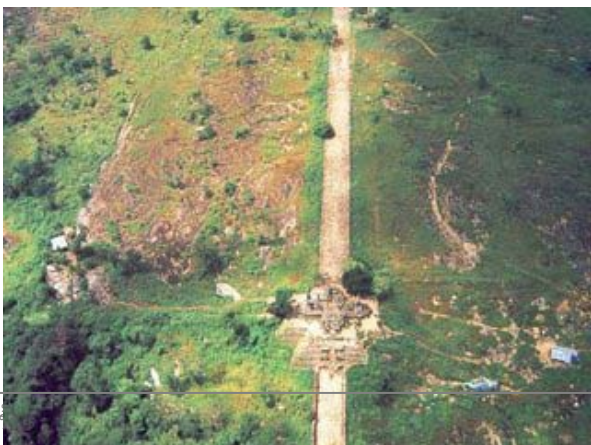
อย่างไรก็ตาม การแลกเปลี่ยน ศึกษา และเรียนรู้ความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ทั้งของไทย กัมพูชา และของภูมิภาคนั้น ยังจำกัดอยู่ในแวดวงวิชาการเท่านั้น มิได้เผยแพร่สู่สาธารณชนให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน โดยเฉพาะในเรื่องของประวัติศาสตร์ระหว่างไทยและกัมพูชา ซึ่งยังคงมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกันตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน การทำความเข้าใจประวัติศาสตร์ร่วมกันนั้น ถือเป็นเรื่องที่ทำทายเป็นอย่างมาก เนื่องจากการเรียนรู้และรับรู้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของไทยและกัมพูชานั้น เป็นการเรียนรู้และรับรู้ประวัติศาสตร์

ในมุมมองของชาติตนเป็นสำคัญ ดังนั้นการทำความเข้าใจและยอมรับประวัติศาสตร์ร่วมกันนั้นจึงเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยระยะเวลาเป็นเครื่องกล่อมเกล่าในปัจจุบัน เวทีการสัมมนาหรือการประชุมทางวิชาการได้มีการนำเสนอเรื่องดังกล่าวนี้เพิ่มมากขึ้น และประชาชนก็ได้ให้ความสนใจมากขึ้น แต่การรวบรวมและให้ข้อมูลความรู้ก็ยังไม่มีการผสมผสานและจำกัดอยู่ในวงแคบ อีกทั้งยังมีผู้เผยแพร่ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องอยู่เป็นจำนวนมาก จึงทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน และไม่ยอมรับในข้อมูลที่ขัดต่อความเชื่อของตน รัฐบาล กระทรวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรประสานความร่วมมือกับนักวิชาการและนักประวัติศาสตร์ในการทำความเข้าใจทางประวัติศาสตร์ที่ถูกต้อง และประสานความร่วมมือดังกล่าวนี้กับกัมพูชา เพื่อเผยแพร่และสร้างความเข้าใจในประชาชนทั้งสองประเทศ อันจะส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-กัมพูชาที่เต็มไปด้วยความหวาดระแวง ได้กลับฟื้นฟูให้เข้าใจกันและเป็นเพื่อนบ้านที่ดีต่อกัน

๕. ปัญหาเกี่ยวกับเขตแดนระหว่างไทยกับกัมพูชานั้น เป็นปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่งต่อความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศ ไทยและกัมพูชามีแนวพรมแดนติดต่อกันความยาวประมาณ ๗๙๘ กม. แบ่งเป็นตามแนวสันปันน้ำประมาณ ๕๒๔ กม. ตามแนวลำน้ำประมาณ ๒๑๖ กม. และเป็นเส้นตรงประมาณ ๕๘ กม. ทั้งสองฝ่ายได้ทำการปักปันเขตแดนร่วมกันครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๒ โดยใช้หลักเขตแดนทำจากไม้รวม ๗๓ หลัก เริ่มตั้งแต่ช่องสะง่า อ. ภูสิงห์ จ. ศรีสะเกษ (รอยต่อ จ. สุรินทร์ และ จ. ศรีสะเกษ)

การแก้ไขปัญหาเขตแดนทางบกระหว่างไทย-กัมพูชาที่ผ่านมา รัฐบาลไทยและรัฐบาลกัมพูชา

ได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการสำรวจ และจัดทำหลักเขตแดนทางบก (MOU) ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งมอบหมายให้คณะกรรมการธิการเขตแดนร่วมไทย-กัมพูชา (Joint Boundary Commission: JBC) เป็นกลไกสำหรับการเจรจาสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบกระหว่างไทยและกัมพูชาตลอดแนว โดยวางพื้นฐานการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบกระหว่างไทย-กัมพูชา ให้เป็นไปตามอนุสัญญา ค.ศ. ๑๙๐๔ อนุสัญญา ค.ศ. ๑๙๐๗ และแผนที่ที่จัดทำขึ้นตามผลงานของการปักปันเขตแดนของคณะกรรมการปักปันเขตแดน ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามอนุสัญญาดังกล่าว ตลอดจนเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้อนุสัญญาทั้งสองฉบับข้างต้น นอกจากนี้ยังได้มีการจัดตั้งองค์กรต่างๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของ JBC ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการเทคนิคร่วม ไทย-กัมพูชา คณะปฏิบัติงาน และชุดสำรวจ โดย JBC ได้จัดทำเป็นข้อกำหนดอำนาจหน้าที่และแผนแม่บท (Terms of Reference and Master Plan for the Joint Survey and Demarcation of Land Boundary: TOR) ซึ่งได้รับการรับรองจากที่ประชุม JBC สมัยวิสามัญ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ อันเป็นการกำหนดขั้นตอนต่างๆ สำหรับการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนร่วมกันเป็น ๕ ขั้นตอน ได้แก่ (๑) การค้นหาที่ตั้งและสภาพของหลักเขตแดนเดิม (๒) การจัดทำแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ (Orthophoto Maps) มาตรฐาน ๑ : ๒๕,๐๐๐

ตลอดแนวเขตแดน (๓) การลากแนวที่จะเดินสำรวจ บนแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ (๔) การตรวจสอบภูมิประเทศ และ (๕) การปักหลักเขตแดน

อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัตินั้น จากการที่ได้มีการสำรวจที่ตั้งหลักเขตแดนไปแล้วจำนวน ๔๘ หลัก จาก ๗๓ หลัก ตั้งแต่หลักเขตแดนที่ ๒๓-๗๐ ในพื้นที่ จ.สุรินทร์บางส่วนของ จ.สระแก้ว จ.จันทบุรี และ จ.ตราดบางส่วน ตั้งแต่กลางปี พ.ศ. ๒๕๔๙ และการที่ได้มีการตรวจสอบและศึกษาภูมิประเทศประกอบกับหลักฐานทางกฎหมายข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งกันเองของหลักฐานทางกฎหมายดังกล่าว เช่น สันปันน้ำตามสนธิสัญญาไม่ตรงกับเส้นบนแผนที่ปักปัน (กรณีปราสาทพระวิหาร) จึงส่งผลให้การสำรวจแนวเขตแดนตาม TOR นั้น อาจเกิดความขัดแย้งตามไปด้วย ประกอบกับการปฏิบัติการนั้น จะต้องให้เจ้าหน้าที่เทคนิคไปสำรวจร่วมกันก่อนแล้วเมื่อเกิดปัญหาให้รายงานมาตามลำดับขั้น เพื่อแก้ไขปัญหา ซึ่งมักตกลงกันไม่ได้ อีกทั้งในฝ่ายไทยเองอาจเกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงลบต่อผู้รับผิดชอบและลูกกลมเป็นปัญหาทางการเมืองตามมา ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้นำส่งผลกระทบต่อการทำงานโดยรวม และเป็นอุปสรรคสำคัญในการแก้ไขปัญหาเขตแดนร่วมกันระหว่างไทย-กัมพูชา

ดังนั้น JBC ทั้งสองฝ่ายจึงควรจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะเพื่อศึกษาและกำหนดแนวเขตแดนโดยพิจารณาจากหลักฐานทางกฎหมายบนโต๊ะการเจรจา โดยใช้ข้อมูลภูมิประเทศที่มีอยู่ประกอบการศึกษา ทั้งนี้ การตกลงดังกล่าวควรระบุโดยละเอียดให้ชัดเจนว่า เส้นเขตแดนไทย-กัมพูชาบริเวณนี้ยึดถืออะไรเป็นเส้นเขตแดน เช่น บริเวณ จ.สระแก้ว เป็นเส้นตรงจากหลักเขตแดนที่ ๔๖ ไป ๔๗ และ ๔๘

โดยต่อเนื่อง หรือในเขต จ.บุรีรัมย์ ใช้สันปันน้ำของ ทิวเขาพนมดงรักเป็นเส้นเขตแดน เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ การสำรวจในภูมิภาคกระทำได้ง่ายและรวดเร็ว ยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอนี้ อาจมี ข้อเสีย คือ ต้องเสียเวลาในการเจรจาใหม่ ก่อนการ สำรวจในภูมิภาค ซึ่งกัมพูชาอาจไม่เห็นด้วย และ เกิดความหวาดระแวงต่อฝ่ายไทย เช่นนี้แล้ว รัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยจึงควรพิจารณา ร่วมกันถึงข้อจำกัดในการแก้ไขปัญหาเขตแดนที่แล้วมา รวมถึงจะต้องชี้แจงทำความเข้าใจต่อรัฐบาลกัมพูชา เพื่อร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขปัญหาเขตแดน ร่วมกันที่มีประสิทธิภาพ และสามารถปฏิบัติได้จริง

๖. ปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้นำไทย และผู้นำกัมพูชาในปัจจุบัน เป็นปัญหาสำคัญที่ ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชา หยุดชะงักลง การที่รัฐบาลของทั้งสองประเทศมีการ เรียกทูตกลับ เพื่อลดระดับความสัมพันธ์ทางการทูตลง ประกอบกับการตอบโต้ระหว่างผู้นำของทั้งสอง ประเทศ ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-กัมพูชา ตกอยู่ในสภาพที่น่าเป็นห่วง โดยเฉพาะในมุมมองของ อาเซียน อย่างไรก็ตาม รัฐบาลไทยและรัฐบาลกัมพูชา มิได้ปรารถนาให้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกลายเป็น อุปสรรคต่อความสัมพันธ์ในระดับประชาชน โดยเฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนของ ทั้งสองประเทศ จึงจำกัดความขัดแย้งให้เป็นปัญหา ระดับผู้นำประเทศ เพื่อให้การติดต่อค้าขายตาม แนวชายแดนขับเคลื่อนไปได้ แต่ถึงกระนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและกัมพูชาก็อยู่ในระดับที่ ไม่ปกติอยู่ดี

แม้ความสัมพันธ์ระดับผู้นำของไทยและ กัมพูชาประสบกับภาวะวิกฤต แต่ความสัมพันธ์ไทย- กัมพูชาด้านการทหาร ยังคงเป็นสายใยเชื่อมโยงให้

ไทยกับกัมพูชามีการเจรจากันได้ การประชุม คณะกรรมการชายแดนทั่วไปไทย-กัมพูชา (General Border Committee: GBC) สมัยวิสามัญ ครั้งที่ ๖ จึงเกิดขึ้น ด้วยวัตถุประสงค์ที่ฝ่ายความมั่นคง (ทหาร) ของไทยและกัมพูชาต่างเห็นพ้องต้องกันว่า ความขัดแย้งทางการเมืองได้ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของประชาชน ทั้งสองประเทศที่ติดต่อกัน ค้าขายกัน และการสัญจรไปมาหาสู่กันของ ประชาชนทั้งสองฝั่งตามแนวชายแดนในฐานะ ญาติมิตร โดยผลการประชุม GBC สมัยวิสามัญครั้งนี้ ทั้งสองฝ่ายมีความเห็นร่วมกันใน ๔ ประเด็น ได้แก่ (๑) การปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือสันติวิธีในการแก้ไขปัญหาตามแนวชายแดนเพื่อลดความขัดแย้ง (๒) การอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนของสอง ประเทศค้าขายตามแนวชายแดน และไปมาหาสู่กัน ได้อย่างที่เคยปฏิบัติมา (๓) การดำรงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศทั้งสองและระหว่างประชาชน ทั้งสองฝ่าย โดยยึดถือกฎหมายระหว่างประเทศ และข้อตกลงบนพื้นฐานความเข้าใจ จริงใจ และความเท่าเทียมกัน และ (๔) การสนับสนุนภารกิจ กลไกความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทุกระดับ

เช่นนี้อาจกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ไทย- กัมพูชาด้านการทหารเปรียบเสมือนเป็นเครื่องมือที่ สำคัญในการเชื่อมความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชาให้ กลับมาดีขึ้น หากผู้นำของทั้งไทยและกัมพูชาต่างลด ทิวและหันหน้ามาเจรจากันอย่างจริงจัง โดยใช้ ช่องทางกลไกทหารนำไปสู่การเจรจาระดับการเมือง ก็จะทำให้ความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชากลับคืนสู่ สภาวะปกติดังเดิมได้ ทั้งนี้ รัฐบาลไทยควรเป็นฝ่าย ริเริ่มขอเปิดการเจรจากับกัมพูชา และยุติการตอบโต้ ทั้งปวง เพื่อแสดงวุฒิภาวะความเป็นผู้ใหญ่และเพื่อ จะให้กัมพูชาเป็นฝ่ายตอบคำถามต่อการกระทำ

ต่างๆ อันจะส่งผลดีต่อภาพลักษณ์ของไทยในการเป็นประเทศสันติที่ไม่ต้องการรุกรานประเทศใดด้วย

๗. กลไกความร่วมมือเพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนนั้นมีหลายระดับด้วยกัน อันได้แก่ คณะกรรมการชายแดนทั่วไปไทย-กัมพูชา (GBC) คณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย-กัมพูชา (JBC) คณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย-กัมพูชา (JC) คณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา (BPKC) คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย-กัมพูชา (RBC) คณะกรรมการชายแดนร่วมไทย-กัมพูชา ระดับท้องถิ่น และคณะอนุกรรมการเทคนิคร่วมไทย-กัมพูชา (JTC) ซึ่งกลไกความร่วมมือดังกล่าวนี้จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันในการส่งเสริมความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงในพื้นที่

ชายแดน รวมทั้งเสริมสร้างความเจริญทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในพื้นที่ชายแดนของทั้งสองประเทศ ซึ่งกลไกความร่วมมือดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในพื้นที่ชายแดนของไทยและกัมพูชาที่ผ่านมา ซึ่งได้มีการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ มาโดยตลอด หากแต่ปัญหาการเมืองภายในของทั้งสองประเทศอาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการไปบ้าง ซึ่งรัฐบาลไทยและ

รัฐบาลกัมพูชาควรมีการสนับสนุนการใช้กลไกความร่วมมือดังกล่าวนี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อขจัดความขัดแย้ง และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างไทยและกัมพูชาให้เป็นเพื่อนบ้านที่ดีต่อกันตลอดไป

๘. การติดตามสถานการณ์ภายในและภายนอกประเทศของทั้งไทยและกัมพูชานั้น เป็นสิ่งสำคัญที่สมควรต้องมีการดำเนินการอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นในยามปกติ หรือยามที่มีปัญหาขัดแย้งกัน เนื่องจากเป็นข้อมูลที่สำคัญในการกำหนดนโยบายให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ในห้วงเวลาที่ผ่านมา การติดตามสถานการณ์ในยามปกตินั้น มักไม่ได้รับการสนใจเท่าที่ควร ทำให้การประเมินสถานการณ์ของฝ่ายไทยที่มีต่อฝ่ายกัมพูชานั้น เน้นไปที่ปัญหาที่เห็นได้อย่างชัดเจน เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ และปัญหาการเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย ส่วนปัญหาความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา ปัญหาเขตแดน และปัญหาปราสาทพระวิหารนั้น แม้ฝ่ายไทยจะเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหา แต่ก็ยังขาดความกระตือรือร้นที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ จนกระทั่งเมื่อเกิดปัญหาอย่างเด่นชัดและส่งผลกระทบต่อลูกหลานไปทั่ว จึงค่อยกระตือรือร้นในการหาหนทางแก้ไข ทำให้ไม่สามารถรับมือต่อปัญหาได้รอบด้าน และทันทั่วทั้ง

ปัญหาความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชาครั้งนี้ก็เช่นเดียวกัน รัฐบาลไทยตกเป็นฝ่ายตั้งรับมาโดยตลอด ในขณะที่รัฐบาลกัมพูชามีการวางแผนในการรุกเป็นอย่างดี และหยิบยื่นประเด็นปัญหาให้รัฐบาลไทยต้องคอยแก้ไขปัญหามาโดยตลอด ทำให้รัฐบาลไทยจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าไปตามเรื่อง ประกอบกับการติดตามสถานการณ์ที่ไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้รัฐบาลไทยไม่สามารถหาแนวทางในการ

แก้ไขปัญหาย่างยั่งยืนได้ ปัญหาความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา จึงยังคงส่งผลกระทบต่อรัฐบาลไทย ทั้งการเมืองภายในและการเมืองระหว่างประเทศ จวบจนถึงปัจจุบันนี้ เช่นนี้แล้วรัฐบาลไทย ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรติดตามสถานการณ์ภายในและภายนอกประเทศของประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะกัมพูชา ทั้งในยามปกติและในยามไม่ปกติ เพื่อสามารถนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถรับมือกับปัญหาความขัดแย้งได้อย่างทันท่วงที และมีประสิทธิภาพ

๙. ความมั่นคงแห่งชาติ หมายถึง การที่ชาติหรือรัฐมีเอกราช สวัสดิภาพของสังคมและประชาชนอยู่ในความปลอดภัย อยู่ดีมีสุข มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีระบียบวินัย และมีวัฒนธรรม โดยมีปัจจัยสำคัญอันเป็นหลักของความมั่นคงแห่งชาติ ได้แก่ ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมจิตวิทยา ด้านการทหาร และด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงาน และสิ่งแวดล้อม ซึ่งจากนิยามดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า ผลประโยชน์ด้านความมั่นคงนั้น มิใช่หมายถึงผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจแต่เพียงด้านเดียว แต่จะต้องประกอบไปด้วยผลประโยชน์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงาน และสิ่งแวดล้อม ที่เชื่อมโยงถึงกัน

การจำกัดความขัดแย้งในปัจจุบันให้อยู่ในระดับผู้นำของประเทศนั้น ก็เป็นการดำเนินการอีกประการหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลไทยและกัมพูชา คำนึงถึงผลประโยชน์ด้านความมั่นคงของชาติเป็นหลัก การจำกัดความขัดแย้งให้อยู่ในระดับผู้นำ

ประเทศ ก็เพื่อมิให้ความขัดแย้งดังกล่าวขยายวงกว้างไปสู่ประชาชน โดยเฉพาะประชาชนตามแนวชายแดนของทั้งสองประเทศ ซึ่งไม่เพียงแต่จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา แต่ยังสามารถส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนของทั้งสองประเทศได้ การจำกัดความขัดแย้งให้อยู่ในระดับผู้นำนั้นจึงเป็นการกระทำที่เหมาะสมแล้วต่อผลประโยชน์ด้านความมั่นคงของชาติ อย่างไรก็ตาม การปล่อยให้ปัญหาความขัดแย้งยืดเยื้อ และมีทีท่าว่าจะลุกลามมากขึ้น ก็ยังคงเป็นปัญหาต่อความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา และยังคงสร้างความกังวลต่อประชาชนของทั้งสองประเทศ ผลประโยชน์ร่วมกันของไทยกับกัมพูชา คือ การอยู่

ร่วมกันอย่างสันติ ดังนั้น ผู้นำของทั้งไทยและกัมพูชา จึงควรลดความหวาดระแวง และสร้างความไว้วางใจกัน เพื่อจะสามารถแก้ไขปัญห่อื่นๆ ได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษานโยบายต่างๆ ของไทยที่มีอยู่ พิจารณาประกอบกับสถานการณ์ของความสัมพันธ์ระหว่างไทย-กัมพูชา ในปัจจุบัน นำมาสู่การกำหนดแนวทางการดำเนินความสัมพันธ์ของไทยต่อกัมพูชา ได้ โดยแบ่งออกเป็น ๔ ด้านดังต่อไปนี้

ด้านการเมือง

๑. รัฐบาลไทยควรดำเนินการต่างๆ บนพื้นฐานของผลประโยชน์แห่งชาติและยึดถือยุทธศาสตร์การดำเนินความสัมพันธ์ของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีอยู่แล้วในหลายระดับเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น การกำหนดยุทธศาสตร์ของไทยจึงควรกำหนดหรือตั้งอยู่บนพื้นฐานของการดำเนินการอย่างไรจึงจะทำให้เกิดหรือมีปัญหากันให้น้อยที่สุดสามารถอยู่ด้วยกันอย่างสันติ

๒. รัฐบาลไทยควรคำนึงและให้ความสำคัญต่อพลังอำนาจของชาติ (National Power) ในทุกๆ ด้าน เพื่อใช้เป็นอำนาจในการต่อรองที่อาจเป็นประโยชน์ และส่งผลต่อการดำเนินนโยบายด้านการต่างประเทศต่อกัมพูชา อาทิ การใช้แรงงานต่างด้าวกัมพูชาในการต่อรอง หรือดำเนินการทางลับกับฝ่ายตรงข้ามรัฐบาลกัมพูชา อาทิ การดำเนินความสัมพันธ์ทางการทูต ข้อมูลข่าวสาร เศรษฐกิจ และการทหาร เพื่อแสวงหาจุดแข็งและจุดอ่อนของไทยในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อันจะทำให้ไทยสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งมีความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น

๓. รัฐบาลควรคำนึงถึงดุลยภาพระหว่างอำนาจอธิปไตย ความมั่นคงแห่งชาติ ผลประโยชน์แห่งชาติ และความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้เกิดแนวทางในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ และควรที่จะพิจารณาโดยคำนึงจากมุมมองทั้งในส่วนของไทยและกัมพูชา เพื่อมิให้การกระทำใดๆ กระทบต่อความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศในระยะยาว

๔. รัฐบาลควรเน้นแนวทางการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทโดยสันติวิธี และควรมุ่งใช้การเจรจาแบบทวิภาคีเป็นหลัก โดยใช้ช่องทางของคณะกรรมการ

เขตแดนร่วมไทย-กัมพูชา (JBC) เพื่อสร้างความชัดเจนให้กับพื้นที่พิพาท อันจะนำมาซึ่งข้อยุติของปัญหาเขตแดนระหว่างไทย-กัมพูชา

๕. การดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยต่อกัมพูชา ควรกระทำในลักษณะที่เป็นสากลด้วยความเสมอภาค และเท่าเทียมกัน

๖. ควรหลีกเลี่ยงการนำความขัดแย้งภายในของแต่ละประเทศมาเป็นอุปสรรคในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศ

๗. ไม่ควรนำบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองในการขัดขวางการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาข้อพิพาทและการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างไทย-กัมพูชา ดำเนินไปได้อย่างทัน่วงที และมีประสิทธิภาพ

๘. รัฐบาลควรจัดให้เรื่องการแก้ไขปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างไทย-กัมพูชา เป็นวาระแห่งชาติ และควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ อาทิ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สภาความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กรมศิลปากร และกรมการต่างประเทศของทั้ง ๒ สภา มีการประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกัน

๙. รัฐบาลควรจัดตั้งหน่วยงานขึ้นในรูปแบบคลังสมอง (Think - Tank) เพื่อทำการศึกษาวิจัยและจัดเสวนาทางวิชาการอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับประเด็นความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสนับสนุนและเป็นฐานข้อมูลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชาต่อไป

๑๐. รัฐบาลควรมีการชี้แจงถึงสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างไทยกับกัมพูชา เพื่อให้ประเทศเพื่อนบ้านรับรู้เจตนาที่แท้จริงของรัฐบาลไทยว่าได้กระทำไปบนพื้นฐานของการตอบโต้ตามสถานการณ์เป็นลำดับไป

๑๑. รัฐบาลไทยควรดำเนินนโยบายเชิงรุกโดยอาจเป็นฝ่ายขอเริ่มเปิดการเจรจาเพื่อแก้ไขข้อพิพาทกับฝ่ายกัมพูชา ก่อน และยุติการตอบโต้เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ของไทยในการเป็นประเทศสันติที่ไม่ต้องการรุกรานประเทศใด

ด้านความมั่นคงและการทหาร

๑. ไทยและกัมพูชาควรเร่งปักหลักเขตแดนให้แล้วเสร็จ และร่วมกันจัดทำแผนที่ร่วมกัน เพื่อให้ทั้งสองประเทศใช้เป็นเอกสารอ้างอิงไปในทิศทางเดียวกัน และสร้างความเข้าใจร่วมกันในการบริหารจัดการพื้นที่ส่วนของตนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

๒. ควรเพิ่มการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือของกองทัพไทยต่อฝ่ายกัมพูชา เนื่องจากที่ผ่านมากองทัพได้ให้ความช่วยเหลือแก่ฝ่ายกัมพูชาในด้านต่างๆ อาทิ ด้านการศึกษา ด้านการสนับสนุนอุปกรณ์เทคโนโลยี ด้านการก่อสร้างและซ่อมแซมสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ด้านการเก็บกู้ระเบิด ด้านการสาธารณสุข เป็นต้น นำมาซึ่งความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกองทัพทั้งสองประเทศ และมีส่วนสำคัญในการคลี่คลายสถานการณ์ความตึงเครียดจากข้อพิพาทต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างไทยและกัมพูชา

๓. ควรรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกองทัพของทั้งสองประเทศ เนื่องจากที่ผ่านมาความสัมพันธ์ในระดับกองทัพของไทยและกัมพูชาเป็นไปในแนวทางที่ดี กล่าวคือ ทั้งสองฝ่ายมีการเยี่ยมเยียนกันระหว่างนายทหารระดับสูงอยู่เสมอ

มีการนำเอากลไกส่งเสริมความร่วมมือและแก้ไขปัญหาระหว่างกันแบบทวิภาคีในระดับต่างๆ มาใช้บังคับ ดังนั้น กองทัพจึงถือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศ

ด้านเศรษฐกิจ

๑. รัฐบาลควรพัฒนาพื้นที่พิพาทระหว่างไทย-กัมพูชาให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวร่วม (Joint Tourism Areas: JTA) เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจระหว่างทั้งสองประเทศ

๒. รัฐบาลควรเสริมสร้างและพัฒนาความสัมพันธ์กับกัมพูชาบนพื้นฐานของผลประโยชน์ร่วมกัน ผ่านกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญ อาทิ ACMECS GMS และสามเหลี่ยมมรกต

๓. รัฐบาลควรมีการพัฒนาพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา บริเวณด่านบ้านคลองลึก อำเภออรัญประเทศ เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นที่ตั้งของตลาดการค้าชายแดนที่สำคัญคือตลาดโรงเกลือ และเป็นเส้นทางคมนาคมที่ใกล้ที่สุดในการเดินทางจากกรุงเทพฯ เข้าสู่กัมพูชา ดังนั้น การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ในบริเวณดังกล่าว จึงถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างไทย-กัมพูชา

ด้านสังคมจิตวิทยา

๑. ควรเพิ่มความเข้มข้นในการดำเนินการตามแนวทางและมาตรการเสริมสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจผ่านความร่วมมือต่างๆ ที่มีอยู่ อาทิ ด้านการเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรมระหว่างกัน เพื่อเป็นการลดความหวาดระแวง และทัศนคติความเป็นปฏิปักษ์ของทั้งสองประเทศที่มีต่อกันให้สามารถนำไปสู่การมีความเคารพซึ่งกันและกัน

๒. ควรสร้างบรรยากาศของความไว้วางใจกันระหว่างไทย-กัมพูชา โดยจะต้องลดความเกลียดชัง กระจายตินิยม และการกระชับความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระชับความสัมพันธ์ในระดับประชาชน

๓. การดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยต่อกัมพูชา ควรกระทำในลักษณะที่เป็นสากล ด้วยความเสมอภาค และเท่าเทียมกัน ด้วยการเสริมสร้างและปรับทัศนคติของไทยที่มีต่อกัมพูชาในส่วนที่มองว่าเป็นประเทศที่เล็กกว่าและไทยต้องให้ความช่วยเหลือ แล้วเสริมสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะร่วมกันขึ้นมาแทน เนื่องจากความจริงใจถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทต่างๆ ที่เกิดขึ้น

๔. ควรส่งเสริมให้มีกระบวนการพัฒนาประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการกินดีอยู่ดีให้กับประชาชน ลดเงื่อนไขของการเกิดความหวาดระแวงและประเด็นข้อขัดแย้งระหว่างกันลง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทยในภาพรวม

๕. ไทยและกัมพูชาควรเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันในทุกระดับ ไม่ว่าจะในส่วนของผู้นำประเทศ รัฐบาล องค์กร และหน่วยงานต่างๆ ทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน ตลอดจนประชาชนทั่วไป

๖. ควรมีการนำเสนอข่าวและชี้แจงข้อเท็จจริงผ่านสื่อต่างๆ อาทิ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และสื่อหนังสือพิมพ์ ที่ถูกต้อง และตรงความเป็นจริงที่เกิดขึ้น เพื่อมิให้ข้อมูลเกิดความคลาดเคลื่อนจนนำไปสู่ความขัดแย้งที่กระทบต่อความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา ทั้งนี้ การรับรู้ข้อมูลต่างๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อสร้างความรู้ความ

เข้าใจให้เกิดขึ้น ซึ่งจะทำได้แก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗. สื่อมวลชนไทยทุกแขนงไม่ควรนำประเด็นอ่อนไหวที่กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทย-เพื่อนบ้าน มานำเสนอ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างภาพยนตร์หรือการนำเสนอข่าวก็ตาม ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรักษาความสัมพันธ์อันดีของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านให้คงอยู่ต่อไป

๘. ไทยควรพัฒนาพื้นที่พิพาทให้เป็นพื้นที่ร่วมทางวัฒนธรรม (Joint Cultural Development Areas: JCDA) เพื่อพัฒนาความร่วมมือทางวัฒนธรรมระหว่างไทย - กัมพูชา

ศศย.สปท.

๒๐ ก.ค.๕๓

เอกสารอ้างอิง

๑. กระทรวงการต่างประเทศ. กรณีการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก. [Online] Available on: <http://www.mfa.go.th> (มิถุนายน ๒๕๕๑).
๒. กระทรวงการต่างประเทศ. ข้อมูลที่ประชาชนชาวไทยควรทราบเกี่ยวกับกรณีปราสาทพระวิหารและการเจรจาเขตแดนไทย-กัมพูชา. [Online] Available on: <http://www.mfa.go.th/190/file.php>. (มีนาคม ๒๕๕๒).
๓. กระทรวงการต่างประเทศ. คำชี้แจงเรื่อง ขั้นตอนและสถานะปัจจุบันของการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบกระหว่างไทยกับกัมพูชาและผลการประชุมคณะกรรมการการเขตแดนร่วม ไทย-กัมพูชา. [Online] Available on: <http://www.mfa.go.th/web/200.php?id=23050> (๑๔ ก.ย.๕๒).
๔. คลังสมอง วปอ. เพื่อสังคม. ผลกระทบต่อประเทศไทยจากการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกของประเทศไทยกัมพูชา (๓๐ ธ.ค.๕๑).
๕. จณัญญา ภูณญาวัฒน์ และ วริยา หยีกประเสริฐ. บริบทการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทไทย-กัมพูชา กับบทบาทของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ. บทความแสดงข้อคิดเห็น สถาบันวิจัยทางยุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (๒ ก.ย.๕๑).
๖. ถนอม เจริญลาภ. การเจรจาปัญหาการอ้างเขตไหล่ทวีปทับซ้อนในอ่าวไทย. เอกสารประกอบการเสวนา “การบริหารจัดการพื้นที่ชายแดน” วันที่ ๑๒ กันยายน ๕๕๑ ณ โรงแรมสยามซิตี้ กรุงเทพฯ. โครงการความมั่นคงศึกษา-สกว.
๗. นโยบายของรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ.
๘. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้านในภาพรวม พ.ศ.๒๕๕๐ - ๒๕๕๔.
๙. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติของไทยต่อราชอาณาจักรกัมพูชา พ.ศ.๒๕๕๐ - ๒๕๕๔.
๑๐. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐ - ๒๕๕๔.
๑๑. วัชรินทร์ ยงศิริ. ความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา : แสงสว่างที่ปลายอุโมงค์. มติชนรายวัน. (๘ ธ.ค.๕๒)
๑๒. ศักดิ์สิทธิ์ แสงชนินทร์ และ จูติรัตน์ ศรพรหม. แนวทางการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทบริเวณพื้นที่ทับซ้อนระหว่างไทย-กัมพูชา. เอกสารวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์. สถาบันวิจัยทางยุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย. (๓๐ มิ.ย.๕๑).
๑๓. สุรชาติ บำรุงสุข. กรณีเขาพระวิหาร. จุลสารความมั่นคงศึกษา ฉบับที่ ๔๕ (สิงหาคม ๒๕๕๑). โครงการความมั่นคงศึกษา สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.

๑๔. สุรชาติ บำรุงสุข. การบริหารจัดการชายแดน. จุลสารความมั่นคงศึกษา ฉบับที่ ๕๓ (กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒).
โครงการความมั่นคงศึกษา สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.
๑๕. สุรชาติ บำรุงสุข. ปัญหาเขตแดนไทย : จาก ๒๔๘๔ - ปัจจุบัน. จุลสารความมั่นคงศึกษา ฉบับที่ ๖๕ (ตุลาคม ๒๕๕๒). โครงการความมั่นคงศึกษา สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.
๑๖. สรุปสาระสำคัญการเสวนาทางวิชาการเรื่อง “แนวความคิดในการกำหนดรูปแบบการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างไทย - กัมพูชา” ครั้งที่ ๑ วันอังคารที่ ๑ ธ.ค.๕๒ ณ ห้องประชุม ศศย.สปท.
๑๗. สรุปสาระสำคัญการเสวนาทางวิชาการเรื่อง “แนวความคิดในการกำหนดรูปแบบการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างไทย - กัมพูชา” ครั้งที่ ๒ วันอังคารที่ ๘ ธ.ค.๕๒ ณ ห้องประชุม ศศย.สปท.

